1850. N°. [illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 23 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 21 September.

Z. M. heeft benoemd tot Wethouder te dezer stede, in plaats van wijlen Dr. P. G. van Hoorn, den Heer Mr. J. C. Bucaille, Lid van den Raad, met vergunning om gelijktijdig de betrekking van Hoogheemraad van Rhijnland te blijven bekleeden.

— Men meldt het *Handelsbl.* uit 's Gravenhage, dat, volgens geruchten, de tegenwoordige Minister van Justitie, Jhr. Mr. Nedermeijer van Rosenthal, zijne betrekking nederleggen en den Heer Bruce in het provinciaal gouvernement van Overijssel opvolgen zoude.

— Te Schiedam zijn bij de herstemming tot leden der Prov. Staten verkozen de Heeren A. Hoogendijk Jz., S. Rijnbende, P. van der Hilst en A. Poot.

— Te Gorinchem de Heeren A. Kruit, E. Vonck, Mr. J. D. van der Poel en A. Slotemaker.

— Te Dordrecht de Heeren: Jhr. van de Wall, A. A. Visser Jz., J. B. 't Hooft, Mr. C. W. O. van Dorsser en J. Schouten Sr.

— Te Brielle de Heeren: P. N. J. Lette Anemaet, J. A. van den Broek en A. van Weel Az.

— Te Ridderkerk de Heeren: L. Kluit, A. Vlielander, R. H. van der Wayfort, M. Speelman, A. van Driel en Mr. A. van Weel.

— Te Hoorn de Heeren K. Zijp en Jhr. P. Opperdoes Alewijn.

— Te Edam de Heeren: D. de Wolff en J. G. van Garderen.

— Te Amersfoort de Heeren Mr. H. A. Laan, A. J. de Beaufort, C. H. Cordes, H. J. van Mariënhoff, E. H. Baron van Ittersum, J. Baron Taets van Amerongen tot Natewisch, H. G. van der Poel en J. Vos.

— Te Ysselsteyn de Heeren J. J. Baron de Geer, J. C. van der Heyden, H. Schoenmaker, G. W. van Winsheym, J. G. Dolmans en S. van Kempen.

— Te Zutphen heeft niemand de meerderheid bekomen. Getal geldige stemmen 909. Herstemming tusschen de Heeren K. J. van der Meulen, die 376 en Mr. H. J. Thooft, die 213 stemmen verkreeg.

— Te Doetinchem de Heeren Mr. W. C. Ketjen, A. E. D. F. Baron van Voorst tot Voorst en de Ploen, W. van Ditzhuizen en R. W. Baron van Lijnden.

— Te Ruurlo de Heeren Dr. A. Brants, Mr. F. S. op ten Noort, Mr. R. W. Baron van Lijnden, Mr. H. Swaving, Mr. B. A. Roelvink en B. Boland.

— Te Kampen de Heeren W. R. A. C. Graaf van Rechteren en Mr. J. L. van Reede.

— Te Zwolle heeft niemand de vereischte meerderheid van stemmen bekomen; over de Heeren Mr. W. G. Hovy, Mr. J. Kalff, Baron van Dedem van den Berg en Schaepman zal herstemd moeten worden.

— Te Deventer de Heer S. van Delden Pz.

— Te Enschedé de Heeren H. Wilmink en M. Udink ten Cate.

— Te Leeuwarden de Heeren Jhr. Mr. F. J. J. van Eysinga, Mr. B. Albarda, Mr. H. van der Kooi, P. K. Smeding, Mr. G. N. Mulier en Mr. C. J. van der Veen.

— Te Dokkum de Heeren: H. B. Klaasesz, F. de Boer, B. P. Plantenga, A. Posthuma, Mr. B. H. van der Haer en J. G. Heuveldop.

— Te Heerenveen de Heeren: J. S. Bokma, Mr. F. S. Reiding, Jhr. J. A. Lycklama à Nyeholt, Mr. M. van Heloma Sr. en Mr. S. van Teyens.

— Te Franeker de Heeren: L. Britzel, J. van Loon Jz., Mr. A. Telting, Dr. H. J. Lycklama à Nyeholt en W. H. T. C. Baron Thoe Schwarzenberg en Hohenlandsberg.

— Te Groningen de Heeren L. B. Lohman, K. Mesdag, H. B. Damsté, U. G. Schilthuis Jz., Jhr. Mr. H. J. Trip en Mr. A. Modderman.

— Te Onderdendam de Heeren K. K. de Waard, Mr. A. Beckering, W. E. Dijkhuis, E. B. Bindervoet, Mr. A. J. van Roijen, H. W. Wiarda, H. Aalfs, R. E. Torringa, G. Reinders, S. K. Noordhof en H. K. Welt.

— Te Appingedam de Heeren H. J. Smid, P. Tichelaer, J. Elema, T. K. Land en J. J. Borst.

— Te Winschoten de Heeren: Mr. J. S. G. Koning, Mr. G. Diephuis, J. W. Kuper, S. P. van der Tuuk, H. L. Bouman, J. P. Zijlker (lid van de Tweede-Kamer), H. N. Addens, K. M. Brouwer, Mr. R. de Sitter, J. M. Meihuizen en J. G. Heeres.

— Te Middelburg de Heeren: Jhr. Mr. M. C. Paspoort v. Grijpskerke, G. J. Sprenger, S. Luteyn en Jhr. Mr. J. van Reigersberg Versluys.

— Te 's Hertogenbosch de Heeren: A. Verhagen, J. Dijkhoff, H. A. Bijvoet, Mr. C. J. A. van Ryckevorsel, Mr. W. C. van Heurn en A. C. van Lanschot.

— Te Breda de Heeren: C. N. W. van Mens en J. A. van Etten.

— Te Tilburg de Heeren: W. J. Mol, N. E. van Dijk, R. F. Wierdsma en Dr. H. Sassen.

— Te Eindhoven de Heeren: H. de Wit en A. van den Heuvel.

— Te Roermond de Heeren M. Verheggen, J. B. Corbey, S. Korsten, Jhr. Mr. H. Michiels van Verduynen.

— Te Venlo de Heeren C. H. L. Bontamps, J. Chenaye, Steffers, K. Elders en L. de Rijk.

— Te Sittart de Heeren Geurts, Corten, Schous, Rutten, de Weichs de Wenne en Collaes.

— Te Heerlen de Heeren L. Stassen, F. Corneli, Dr. Geilenkerken, de Limpens en O. d'Asembourg.

— Wij deelen hier nog de geheele lijst der Leden mede, waaruit de vergadering der Prov. Staten van Zuidholland is zaamgesteld:

I. Leyden. Mr. A. O. E. Graye van Limburg Stirum, Mr. H. Cock, Jhr. Mr. J. C. Cremer van den Berch van Heemstede, Mr. G. P. van Outeren, A. Hartevelt Jz. en Mr. H. C. Huyser.

II. Leyderdorp. H. C. J. Hoog, A. L. van Heteren Gevers, S. Piek, E. H. Genaerds Thesingh, Mr. N. van Beeftingh en A. A. Roest van Limburg.

III. Gouda. W. IJzerman, A. M. Montijn, Mr. C. van Vollenhoven, J. Droogleever Fortuyn, Mr. J. W. Blanken en Bisdom van Vliet.

IV. Gorinchem. Mr. A. Boxman, W. A. van Aken, A. Kruit, E. Vonck, Mr. J. D. van der Poel en A. Slotemaker.

V. Dordrecht. A. de Vos, Jhr. P. H. van de Wall, A. A. Visser Jz., J. B. 't Hooft, Mr. C. W. O. van Dorsser en J. Schouten Senr.

VI. 's Gravenhage. Mr. C. B. Nederburgh, Jhr. Mr. W. M. de Brauw, Jhr. J. Mock, A. E. Baron Mackay, E. H. Baron Rengers van Warmenhuizen en J. A. de Sonnaville.

VII. 's Gravenhage. A. Elink Sterk Jr., Jhr. Mr. J. C. de Jonge, H. van Zegwaard, P. J. van der Burgh, Mr. L. Asser en Mr. F. de Greve.

VIII. Rotterdam. J. Mees, Joost van Vollenhoven, Mr. R. A. Mees, A. van Ryckevorsel Hz., Mr. J. van Dam van Noordeloos, Mr. A. Hoynck van Papendrecht en Jonkh. Mr. D. R. Gevers Deynoot.

IX. Rotterdam. J. F. Hoffmann, H. T. Löhnis, E. P. de Monchy, 7 moeten er nog gekozen worden, waarover de herstemming bepaald is op 1 October.

X. Schiedam. Mr. A. Vernède, P. Keyzer, A. Hoogendijk Jz., S. Rynbende, P. van der Hilst en A. Poot.

XI. Ridderkerk. L. Kluit, A. Vlielander, R. H. van der Wayfort, M. Speelman, A. van Driel en Mr. A. van Weel.

XII. Brielle. J. D. Prenyt, A. M. de Rouville, J. W. Hein, P. N. J. Lette Anemaet, J. A. van den Broek en A. van Weel Az.

XIII. Delft. D. van Koetsveld, C. Hoekwater, C. Maas Geesteranus, Mr. R. J. C. Metelerkamp, J. Molenaar en Dr. C. J. Vaillant.

— Vijftiende vervolg en slot der mededeeling betreffende al onze Overzeesche Bezittingen, door den Minister van Koloniën aan de Tweede Kamer. (Vervolg van Curaçao, zie N°. 114, rubriek Eeredienst.)

Ten opzigte van Eeredienst en onderwijs voorziet het onder den Heer Niewindt, Bisschop van Cytrum i. p. i. en Apostolisch Vicaris, geplaatst bezoldigde personeel van: een fungerende Pastoor en twee Kapellanen te Curaçao, en een Pastoor op elk der eilanden Bonaire en Aruba, nevens onderscheidene onbezoldigde Priesters, in de dienst der gemeente.

In de Midden-divisie van Curaçao was de opbouw van eene nieuwe kerk voor deze gemeente bijna voltooid, terwijl vergunning was verleend tot het daarstellen van eene andere kerk in het 1ste district van de West-divisie des eilands, alsmede voor eene kapel in het 2de district dierzelfde divisie.

Het liet zich nog niet bepalen, of de gelden, benoodigd ter afwerking van de twee laatstgenoemde gebouwen, zouden kunnen worden bijeengezameld.

Ter uitbreiding van de christelijke godsdienst onder de slaven is aan genoemden Bisschop uitgekeerd geworden eene som van f 300, voortspruitende uit toevallige baten.

Het onderwijs in de christelijke leer werd door de geestelijken onder de slaven met ijver voortgezet en men verwachtte daarvan voor de zedelijke verbetering en de verhouding der slaven, op de eilanden veel goeds.

Bij de Protestantsche gemeente zijn twee vaste Leeraren en één buitengewone Predikant, die van tijd tot tijd het dienstwerk op Aruba en Bonaire gaat verrigten.

Van de bezoeken van dien geestelijke werd voor het vervolg meer nut verwacht, nu aldaar aan de gemeente de gelegenheid is verschaft, om de kinderen geregeld catechetisch onderwijs te doen geven, door dengene, die, daartoe van wege de Kerk aangewezen, van het Bestuur eene kleine geldelijke ondersteuning, bij wijze van gratificatie, geniet.

De Israëlitische gemeente heeft geen Rabbijn en bekostigt zelve hare eeredienst, behoudens eene jaarlijksche toelage des Gouvernements van ƒ1000.

In 1848 is onderwijs gegeven: Op Curaçao in 11 scholen aan 1298 kinderen. Op Bonaire in 2 scholen aan 41 kinderen. Op Aruba op 1 school aan 29 kinderen. Te zamen op de drie eilanden 1368 leerlingen: als 520 jongens en 848 meisjes.

Veel verwachting wordt gekoesterd van het onderwijs op de school in de Oost-divisie, onder de leiding van den Pastoor van St. Rosa, en van zijne zuster, die zich met de aankomende meisjes belast en eene soort van bewaarschool heeft opgerigt, welke zich zeer aanbeveelt.

Op de plantagie Barber, het eigendom van den Bisschop van Cytrum, wordt onderwijs gegeven door geestelijke zusters.

De regtspleging op Curaçao en de verdere eilanden wordt uitgeoefend door regtbanken, waarvan die te Curaçao bestaat: uit eenen gegradueerden President, zes ongegradueerde leden en een ongegradueerden griffier.

De leden zijn onbezoldigd.

Het publiek Ministerie wordt uitgeoefend door eenen Procureur des Konings.

Aan de dienst der politie is verbonden eene kleine brigade maréchaussée.

St. Eustatius, *Saba en St. Martin* (*Nederlandsch gedeelte*).

De bevolking dezer eilanden kan geschat worden, als volgt: Op St. Eustatius 781 vrijen en 1148 slaven, te zamen 1929. Op Saba 1003 vrijen en 1650 slaven, te zamen 2653. In het Nederlandsch gedeelte van St. Martin 1061 vrijen en 1628 slaven, te zamen 2689. Generaal totaal 7271 zielen.

In tegenoverstelling van hetgeen op Curaçao plaats heeft, gedoogt de bodem van St. Eustatius en St. Martin de teelt van het suikerriet, en leveren die eilanden, waar de cultures alleen door particulieren geschieden, in meerdere of mindere mate, naar gelang der weêrsgesteldheid, eenige artikelen voor den uitvoer; als: suiker, rum, melasse, eene soort van aardvrucht, yams genaamd, en aardappelen.

Daar de gewonnen hoeveelheden, ook van zout uit de pannen van St. Martin, slechts gekend worden voor zooveel het uitgevoerde aangaat, zullen de daartoe betrekkelijke opgaven onder eene volgende rubriek hare plaats vinden.

De veeteelt is er niet zonder belang.

Op St. Eustatius, waar in de laatste helft der vorige eeuw een aanzienlijke handel bestond, zijn, door velerhande oorzaken en rampen, slechts geringe sporen van den vroegeren bloei overgebleven.

De aldaar in 1848 aangekomen en vertrokken schepen beliepen 288, metende 7971 tonnen, waarmede zijn ingevoerd artikelen van consumtie, en uitgevoerd: 25,000 Amsterd. ponden suiker, 2,160 gallons rum, 213.850 Amst. ponden yams en 367 vaten aardappelen, te zamen geschat op eene geldswaarde van ƒ9,575.25.

Het eilandje Saba levert slechts eenige levensmiddelen voor eigen verbruik.

De uitvoer van St. Martin bestaat voornamelijk uit zout. Daarvan zijn in 1848 uitgevoerd 283,000 vaten of 32,000 meer dan in 1847.

Omtrent de binnenlandsche gesteldheid verdient het opmerking, dat de bevolking van de bedoelde buitenbezittingen òf om hare afkomst de Engelsche taal en zeden bezigt en aankleeft, òf zich die door het voorbeeld van en de zamenleving met de overigen heeft eigen gemaakt.

Deze omstandigheid staat in noodwendig verband met het punt van Eeredienst en Onderwijs, waarover niet veel anders te zeggen valt, dan dat de bevolking meest behoort tot de Engelsche kerk of wel tot de methodisten, wier leerstellingen er door zendelingen worden verspreid en aangekweekt, en dat de Engelsche taal het voorname bestanddeel uitmaakt van het onderwijs, daar de meer vermogende kolonisten hunne kinderen veelal elders doen opvoeden.

's GRAVENHAGE, 21 September.

Bij besluit van den 18den dezer heeft Z. M. benoemd: tot Referendaris bij Binnenlandsche Zaken, W. Staring, 1ste Luitenant bij het wapen der Artillerie, en tot Adjunct-Commiesen J. Tideman en Mr. J. L. de Bruyn Kops.

— Bij Z. M. besluit van den 11den dezer, is aan de Heeren Mr. R. K. Baron van Tuyl van Serooskerken, Dr. A. van Beek, A. Baron Calkoen, Leden van het Collegie van Raden en Generaal-Meesteren der Munt, Dr. A. Vrolik, Inspecteur-Essaijeur-Generaal der Munt, C. van der Voort, Secretaris van genoemd collegie, en Mr. L. C. Hora Siccama, Waradijn bij 's Rijks Munt, verleend een eervol ontslag uit deze betrekkingen, in te gaan met den 1sten Januarij 1851, met dankzegging voor de gewigtige en belangrijke diensten, door hen in die betrekkingen den lande bewezen; terwijl benoemd zijn tot Voorzitter en Lid, belast met de werkzaamheid van Inspecteur-Essaijeur-Generaal der Munt, de Heer Dr. A. Vrolik; tot Lid, belast met de werkzaamheid van Secretaris, de Heer A. Baron Calkoen; tot Lid, belast met de werkzaamheden van Waradijn, de Heer Mr. L. C. Hora Siccama.

— Z. M. heeft op verzoek eervol ontslag verleend aan Jhr. Mr. J. H. Caan van Neck als Burgemeester van Veur c. a., en in zijne plaats benoemd den Heer J. G. E. Velthuyzen, Burgemeester en Secretaris van Stompwijk, met vergunning om deze betrekking gelijktijdig waar te nemen.

— Het gehoor, dat Z. M. Woensdag verleend heeft, was weder talrijk bezocht.

— Dezer dagen is hier aangekomen de Baron Fagel, Nederl. Gezant te Parijs.

— Op de door den Heer K. Fuhri, als Uitgever van de ***Kunstkronijk***, uitgeschreven prijsvragen, zijn 17 oorspronkelijk bewerkte dramatische stukken ingekomen; bestaande in 5 treurspelen, 4 drama's, 1 geschiedkundig drama, 2 tooneelspelen en 5 blijspelen, zoo als zij door de inzenders zijn genoemd. Den uitslag der beoordeeling, die aan drie der eerste dichters en letterkundigen is toevertrouwd, zien wij met verlangen te gemoet.

DELFT, 23 September.

Heden heeft alhier de opening van de stembriefjes voor de benoeming van een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor het hoofdkiesdistrict Delft plaats gehad. Er waren 1554 stemmen uitgebragt; van onwaarde verklaard 11 briefjes; volstrekte meerderheid 772. De stemmen waren aldus verdeeld: Mr. W. Wintgens 1065, Mr. H. A. A. van Berkel 330, J. A. de Fremery 41, Mr. S. H. Anemaet 27, J. L. Penning Nieuwland 16, Majoor C. F. van Meurs 12, Mr. L. Metman 11, terwijl de overige stemmen op verschillende Heeren verdeeld waren; zoodat de Heer Mr. W. Wintgens, Advocaat te 's Gravenhage, bij volstrekte meerderheid, tot Lid der Kamer voor dat hoofdkiesdistrict benoemd is.

AMSTERDAM, 20 September.

Na den afloop der voorstelling door het tooneelgezelschap van den Heer Peters, bestaande in *Adel en Mathilda*, een dichtstuk van den Heer Greb enz., en die door de buiten de stad wonende leden van het Nederl. Letterk. Congres, daartoe uitgenoodigd, werd bijgewoond, vereenigden zich een honderdtwintigtal Congres-leden in de zaal *Felix Meritis*, tot een vriendschappelijk maal. De Heer Mr. J. van Lennep nam op verlangen van den Voorzitter van het Congres, de leiding der tafel op zich, welke taak hij aanvaardde met een hartelijk en welsprekend welkom in proza aan de gasten, en gevolgd door een heildronk op Koning en Vaderland. Verschillende toasten, zoo door de Noord- als Zuid-Nederlanders, werden uitgebragt; allen getuigden van de blakende zucht om met vereende krachten te arbeiden aan het groote werk: de bevordering van den bloei der Nederl. Taal- en Letterkunde. Zoo stelde de Hoogleeraar David een dronk in met den hartelijken wensch voor de vriendschap tusschen de beide volken. De HH. Baecker uit Winoxbergen (in Frankrijk) en Quack uit Stuttgart, betuigden hunne hoogachting voor de Nederlanders en Nederl. Taal- en Letterkunde. De Heer B. ter Haar droeg, na eene voorafspraak, een uitvoerig en sierlijk dichtstuk *aan Holland* voor. Daarna bragt de Heer I. da Costa zijne hulde aan Prof. David, den hoogst bekwamen uitlegger en commentator van Bilderdijk, en drukte zijn leedwezen uit, dat, naar zijne meening, het jonge Holland door de vereering van de nagedachtenis van Bilderdijk, aan Neêrlands grootsten dichter nog niet had goedgemaakt de miskenning, die hem van het oude Holland wedervaren was.

De Heer Royer, door de ontboezeming van den vorigen spreker ontvonkt, verklaarde zich opgewekt tot het vervaardigen van eene buste van Bilderdijk. De Heer van Duyse van Gent improviseerde gedurende een geruimen tijd in luimigen trant in dichtmaat. De Heer A. J. A. Alberdingk Thym, antwoordende op het gezegde door den Heer da Costa, protesteerde namens het jonge Holland als zoude het niet deelen in de bewondering voor Bilderdijk, maar uitte ten anderen den wensch naar verdraagzaamheid op het maatschappelijk terrein. Hierop onderhield de Heer W. H. Suringar op de hem eigene boeijende wijze de dischgenooten met eenige wenken te geven tot de goede verstandhouding tusschen Holland en Belgie, door eene uitvoerige toelichting van de spreuk: ***Een goede buur is beter dan een verre vriend.*** Prof. M. des Amorie v. d. Hoeven, schetste de tegenstelling van de vreedzame pogingen ter bevordering van Nederlandsche nationaliteit in Holland en Belgie met den strijd tusschen de Denen en Holsteiners en besloot met een wensch voor de Nederlandsche taalkundige congressen in de toekomst. De Heer J. Tideman bragt eenen heilgroet toe aan de drie boekverkoopers-letterkundigen, de Heeren Nyhoff, Eekhoff en van Zeggelen, de Heer Leendertz van Woudsend (Friesland) aan Prof. Bormans van Luik, de Heer de Bosch Kemper aan den echten volksdichter Tollens, de Heer J. v. Lennep aan de Heeren Peters, Westerman en Everts, waardige vertegenwoordigers van de tooneelspeelkunst in Nederland, Dr. Heije, aan de nagedachtenis van den waardigen Willems, de Heer Nyhoff, van Arnhem, aan de Belgische geschiedvorschers, de Heer Philipse, uit Arnhem, aan de vereeniging voor Oud-Nederlandsche Taal- en Letterkunde, enz. Eindelijk maken wij hier nog melding van den kernachtigen toast van den Hoogl. Beijerman, die, wijzende op de merkwaardige tegenstelling tusschen de vroegere *gedwongene* en niet gewenschte zamenvoeging van Holland en Belgie en de thans zich openbarende zucht tot toenadering, in de gemeenschappelijke liefde voor en beoefening van Nederlandsche Taal- en Letterkunde een krachtigen dam ziet en verwacht tegen de mogelijk dreigende gevaren uit Frankrijk.

— Naar wij vernemen, heeft de Raad dezer stad in zijne vergadering van gisteren, op voordragt van Burg. en Weth. terugkomende op het vroeger genomen besluit tot demping van den middelsten waterloop onder het plein der oude beurs, nu besloten dien waterloop en de twee zich ter zijde bevindende waterriolen geheel weg te breken, het Rokin alzoo door te trekken en de brug te leggen aan den voet van den hoogen muur bij de trappen van de beurs.

— Door de Neder. bank is gisteren verkocht voor een bedrag van ƒ7,000,000 aan buiten koers gestelde tienguldenstukken, à 12⅝ pCt. agio.

BREDA, 18 September.

Den 15den dezer zijn alhier in het gebouw der Koninklijke Militaire Academie opgenomen; de Adelborsten der Marine van het 2de, 3de en 4de studie-

jaar, te zamen 72 in getal. Den volgenden morgen werden zij door den Gouverneur, den Generaal-Majoor Seelig, welkom geheeten en des middags aan tafel werd door hem een toast ingesteld: aan de vereenigde kweekelingen der Land- en Zeemagt en den toekomstigen roem des vaderlands door beider eendragtige pogingen.

Des avonds bragt de muziek der schutterij eene serenade aan den Gouverneur.

De goederen van het Medenbliksche Instituut, de bibliotheek en modellen, zijn in vijf schepen naar Breda overgebragt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

SARDINIE.

TURYN, 14 September.

Omstreeks een jaar geleden, was eene Commissie benoemd om de inkomsten van alle kerken en geestelijke corporatien in het Koningrijk op te nemen. Die Commissie zond aan alle Prelaten van het eiland Sardinie eene circulaire, met uitnoodiging om haar de tot vervulling van hare taak vereischte bescheiden toe te zenden. Allen voldeden aan die uitnoodiging, met uitzondering van den Aartsbisschop van Cagliari, die de mededeeling der gevraagde bescheiden weigerde, op grond dat de Regering onbevoegd was om zich met deze zaak te bemoeijen, en dat hare vordering strijdig was met het kanonieke regt. Hij ging nog verder en vaardigde den 13den November 1849 een mandement uit, waarbij een ieder, die aan de Regering de verlangde inlichtingen mogt verschaffen, met excommunicatie bedreigd werd. Daar de wet van Siccardi toen nog niet bestond, meende de Regering deze weerbarstigheid ongestraft te moeten laten, en de Commissie benoemde, in overeenstemming met het hof van appel te Cagliari, Commissarissen, die op de plaats zelve de noodige inlichtingen nopens de bezittingen en inkomsten van het aartsbisdom moesten opzamelen, terwijl gelijktijdig een deel van de inkomsten des Aartsbisschops in beslag werd genomen, ter bestrijding der kosten van het werk der Commissarissen. Alles was allengs door dezen opgenomen, met uitzondering van de rekeningen der stichting, genaamd *la Contadoria*. Om ten deze het noodige licht te verkrijgen, moest men zich regtstreeks tot den Aartsbisschop wenden. De Commissie deed zulks dan ook, maar weder te vergeefs. Nu echter was de Regering door de onlangs uitgevaardigde wetten gewapend, en op aanzoek der Commissie gelastte het hof van Appel te Cagliari de in-beslag-neming en verzegeling der bedoelde papieren. Toen het daartoe afgevaardigde lid des hofs den 4den September tot de verzegeling van de *Contadoria* wilde overgaan, vond hij aan de deur een geschrift van de hand des Aartsbisschops aangeplakt, waarin deze het bevel van het geregtshof voor strijdig met de regten der kerk verklaarde, en de excommunicatie uitsprak tegen allen, die aan het besluit van het hof of aan de handelingen der Regerings-Commissie eenig deel genomen hadden, of daaraan op eenigerhande wijze medepligtig waren, zoodat, gelijk een half-officieel dagblad aanmerkt, de geheele Koninklijke regering, het openbaar Ministerie, het Geregtshof, de genoemde Commissie enz. door den Aartsbisschop in den ban gedaan is. De verzegeling heeft desniettemin voortgang gehad, en het bedoelde geschrift is aan den Procureur-Generaal gezonden, die terstond eene instructie tegen den Aartsbisschop bevolen heeft. Men ziet in deze handelwijs van den Aartsbisschop de verwezenlijking van een vooraf beraamd plan, om door het uitlokken van gestrenge maatregelen tegen de hooge geestelijkheid, eene toenadering tusschen Rome en de Sardinische regering tegen te werken, en een nieuw bewijs van den onverzoenlijken haat van die geestelijkheid tegen de constitutionnele orde van zaken.

— Nadere berigten deelen mede, dat de Regering den Aartsbisschop in hechtenis heeft doen nemen, als zich verzet hebbende tegen de wetten. Een gedeelte der bevolking had zich tegen de gevangenneming willen verzetten, waardoor eene bloedige botsing is ontstaan; troepen waren van Genua afgezonden, om het gezag der Regering te Cagliari te handhaven.

— De Heer Pinelli, wiens zending geheel mislukt is, is uit Rome teruggeroepen.

ITALIE.

ROME, 8 September.

Volgens de dagbladen was de Paus op den weg naar de kerk Santa Maria del Popolo, bij gelegenheid van de geboorte der H. Maagd, door de bevolking op eene hartelijke, doch niet luidruchtige wijze begroet, en verzochten velen hem om zijnen zegen.

— Volgens telegraphisch berigt den 20sten te Parijs uit Rome ontvangen, is een gedeelte der organike wetten, welke zoo lang verwacht werden, afgekondigd. Zij schijnen niet zeer liberaal te zijn en weinig voorregten aan het volk toe te kennen.

— Nog bevat een telegraphisch berigt uit Rome van den 11den, dat het Kabinet volgender wijze was zaamgesteld: Binnenlandsche Zaken, Justitie, Finantien, Koophandel, Landbouw, Nijverheid, Schoone Kunsten, Openbare Werken, Oorlog. Een Kardinaal zal Secretaris van Staat zijn, en alle buitenlandsche vraagstukken zullen in overleg met dezen Secretaris moeten behandeld worden.

Bij een tweede besluit wordt de Staatsraad vastgesteld; hij zal bestaan uit 9 gewone en 6 buitengewone Raden, aan hun hoofd eenen Kardinaal hebbende.

FRANKFORT.

18 September.

Eergisteren avond is de Keurvorst van Hessen van hier naar Wilhelmsbad, in de nabijheid van Hanau vertrokken; hij zal daar zijnen intrek nemen in het dusgenoemde Vorstenhuis; die plaats heeft ter zijner beveiliging eene bezetting van 200 man Hessische troepen bekomen. Het gezin van den Keurvorst zal op zijn buitenverblijf nabij deze stad vooreerst nog vertoeven.

KAAP DE GOEDE HOOP.

Berigten van het laatst van Junij melden nader, dat in die maand een groot aantal schepen was vergaan, waarbij meer dan 100 menschen het leven hadden verloren. De schade door al die verliezen veroorzaakt, wordt op 200,000 £ berekend.

— Sommige berigten melden nieuwe oneenigheden tusschen de Hollandsche boeren en de Engelschen. Eenige Engelsche reizigers, die, hetzij in schijn, hetzij inderdaad, handel dreven in ivoor en andere waren, trokken door de verblijfplaatsen der Hollandsche boeren, doch zijn door deze, en met name door Praetorius, gevangen genomen, op voorgeven, dat zij den weg zochten op te sporen om dien aan hunne landgenooten te kunnen aan wijzen. Praetorius en de zijnen zijn voornemens om zich verder neder te zetten, voorbij de Portugeesche bezittingen, nu de ontdekking van een groot meer, op een grooten afstand in het binnenland gelegen, dit plan versterkt heeft.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 16den September de Heer J. J. Schotborgh Simon, van Curaçao, in de Regten, met *Theses.*

KERKNIEUWS.

HAARLEM, 19 September. Ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van Ds. Meelboom, is heden door den Breeden Kerkeraad der Nederd. Herv. gemeente het navolgende twaalftal van Predikanten geformeerd (alphabetisch gesteld): DD. de Blaauw, te Hoorn; Sickens Boelens, te Nijmegen; van Charante, te Zaandam (Oostzijde); Hasebroek, te Middelburg; Hugenholtz, te Geervliet; Uden Masman, te Vollenhoven; Niermeijer, te 's Heer-Arendskerke; Oort, te Broek in Waterland; van der Scheer, te Hoorn; Sluiter, te Vlaardingen; Vinke, Th. Dr. te Beest, en Cats Wor, te Enkhuizen.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: H. O. W. SCHIMMELPFENG

MET

A. G. M. PRYN.

LEYDEN, 20 September 1850.

Bevallen van eene DOCHTER, S. G. DE GRAAF, geliefde Echtgenoot van

H. B. VAN RHIJN,

Med. Chir. et Art. Obstr. Doctor.

KATWIJK AAN ZEE, 19 September 1850.

Heden overleed in den hoogen ouderdom van ruim 89 jaren Mejufvrouw ELISABETH MARIA VAN DER KREEK.

Mr. J. L. KLAVERWIJDEN.

LEYDEN, 18 September 1850. *Exec. Test.*

Heden overleed tot mijne diepe droefheid mijn geliefde Echtgenoot de Wel-Edele Zeer Geleerde Heer WILHELMUS HENDRIKUS VAN BREE, *Med. Doctor*, in den ouderdom van ruim 34 jaren, na voorzien te zijn geweest van de Genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk; mij nalatende vijf Kinderen, te jong om hun verlies te beseffen.

A. L. A. SCHMIER,

LEYDEN, 19 September 1850. Wed. W. H. VAN BREE.

Eenige Kennisgeving.

De Ondergeteekende neemt bij deze nogmaals de vrijheid zijne voor twee jaren alhier opgerigte Fabriek, ter vervaardiging van KAST- en andere KLOKKEN, alsmede TOREN-UURWERKEN, aan het geëerde Publiek aan te bevelen, ook worden alle soorten van UURWERKEN in dezelve spoedig en tot den minst mogelijken prijs gerepareerd.

KLOKMAKERS-KNECHTS, vast werk begeerende, adresseren zich met *franco* brieven bij den Ondergeteekende.

LEYDEN, 21 September 1850. H. W. DE BRUYN.

Heden Middag ten 4 ure.

Aanvang der BOEKVERKOOPING, bij C. C. VAN DER HOEK, te *Leyden*, beginnende met 14 stuks BOEKENKASTEN, LESSENAARS, enz., onder de Kasten komt voor eene uitmuntende CONCHYLIEN of INSEKTEN-KAST, met 22 met Koper beslagen Laden, geheel van Oost-Indisch Hout.

Voorts zal worden overgegaan tot de Verkoop der GODGELEERDE WERKEN, waarmede Dingsdag-middag zal worden vervolgd.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank zitting houdende te *Leyden*, in dato den 20sten September 1850, zijn JAN HENDRIK ROMAN, *IJzerkooper*, en zijne Huisvrouw CATHARINA COLLET, *IJzerkoopster*, wonende op de Hoogewoerd, Wijk III. No. 336, verklaard te zijn in **Staat van Faillissement**, van den 20sten dezer maand, en is bij hetzelve Vonnis benoemd tot Regter-Commissaris de Ed. Achtb. Heer Mr. C. F. PRINGLE, *Regter* in voornoemde Regtbank en tot Curator de ondergeteekende Mr. P. C. LEZWYN, *Advokaat* te *Leyden*.

De Curator in het Faillissement,
P. C. LEZWYN.

VOLKSFEEST.

3 October 1850.

COMMISSARISSEN van het op 25 Junij ll. door de Ingezetenen aan HH. Studenten der Leydsche Hoogeschool gegeven Feest, wenschende het overschot der ter hunner beschikking gestelde gelden, tot algemeen genoegen aan te wenden, hebben besloten op Donderdag den 3den October e. k., des namiddags ten één ure, op de Groote Ruïne alhier te doen plaats hebben, eenen Wedstrijd van Manspersonen en Jonge Lieden in het **Mastklimmen** en het **Loopen in Zakken.**

Ingezetenen van *Leyden*, die genegen zijn naar de uit te loven prijzen mede te dingen, worden genoodigd zich voor den 26sten dezer maand aan te melden bij den Congierge van het gebouw *Tot Nut van 't Algemeen*, op de Ruïne.

Namens Commissarissen,
LEYDEN, 14 September 1850. C. W. HUBRECHT.

De Ondergeteekende heeft de eer het geëerd Publiek te berigten, dat hij verhuisd is naar de Vrouwesteeg, bij de Breedestraat, No. 147, en blijft voortgaan met het Wasschen van alle kleuren van Glacé-Handschoenen, volgens de nieuwst verbeterde Uitvinding, à 20 cents het paar, en dat ook bij hem te bekomen zijn alle soorten van Fijne Zepen, als: Rosé-, Amandel-, Cocosnoot-, Palmeryn sans Angle-, Violet-, Bristol- en Windsor-Zeep; Tand-, Nagel- en Haarschuijers, Huile Antique, Eau de la Vende Ambré, Eau de Cologne, Friseer- en Fijne Kammen, zuivere Engelsche Pepermunt, en meer dagelijksche benoodigdheden. Beveelt zich beleefdelijk in de gunst zijner geëerde Stadgenooten.

F. J. W. DE PROUW.

PUBLIEKE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, ingevolge bekomen Regterlijke Autorisatie, op Zaturdag den 28sten September 1850, des avonds ten 7 ure, bij Opbod en Afslag, van:

Een HUIS EN ERF, aan de oostzijde van de Oude Heerengracht, omtrent de Haven, Wijk VIII. No. 93.

Een HUIS EN ERF, in de Molensteeg, Wijk II. No. 64. — Een daarnevens gelegen PAKHUIS, Wijk II. No. 63A, en eenige andere HUIZEN EN PAKHUIZEN.

Alles behoorende tot den Boedel van Wijlen PIETER DE WRINGER.

Breeder bij biljetten omschreven, en waaromtrent nadere informatiën zijn te bekomen, ten Kantore van den Notaris A. WIJNSTROOM, te *Leyden*.

VRIJWILLIGE VERKOOPING,

In het *Logement* aan den Burg te *Leyden*, van de navolgende HUIZEN, ERVEN EN PAKHUIZEN allen binnen *Leyden*, als: Een op de Breedestraat, Wijk IV. No. 177. Een op de Hoogewoerd, Wijk III. No. 338. Een in de Galgstraat, Wijk V. No. 267. Twee in de Vestestraat, Wijk VII. Nos. 176 C en 176 D. Een in de Duizenddraadsteeg, Wijk VI. No. 610. Een op de Doelenachtergracht, Wijk I. No. 389.

Allen breeder bij aangeplakte billetten omschreven; zullende de provisioneele Opveiling plaats hebben, op Zaturdag den 5den October 1850, en de finale Gunning op Zaturdag den 12den October 1850, beide des avonds ten 6 ure, met Verhoogingen.

Nadere informatiën te bekomen bij den Notaris A. B. BARKEY Nz., te *Leyden*.

Bij SCHREUDER & VAN BAAK, voorhanden:

EENE GROOTE SORTERING SPEELKAARTEN,

Whist, Ombre en Piquet-Spellen, welke zich door gladheid van Karton, netheid der Figuren, doch vooral door de laag gestelde Prijzen, zeer aanbevelen.

Tevens is bij hen verkrijgbaar:

ZWARTE, BLAAUWE EN ROODE STEMPEL-INKT,

prijs per Kruikje *f* 1.25, de Stempeldoos 50 Cents. De Postwet met Tarief 30 Cents; Postwet in plano met Tarief voor Leyden, opgeplakt 60 Cents, los 25 Cents; Postkaart, opgeplakt 80 Cents, los 60 Cents; Portlijst, opgeplakt 60 Cents, los 25 Cents.

DE ROB van Dr. BOYVEAU LAFFECTEUR, welke alleen geautoriseerd is, geneest grondig en in weinigen tijd, den Daauwworm (dartres), de Kliergezwellen, de Pijnen, den Bloedvloed, Rheumatismus, Syphilitische Jicht, onlangs opgekomen Afvloed, of welke tegen Kopahu en de inspuitingen hardnekkig blijven; zoo ook de nieuwe en verouderde Syphilitische Ziekten, welke aan het Kwik, de Salseparille en het Jodure van Potassium wederstaan.

Prospectus gratis. Prijs 8 franken en een half. Te bekomen bij alle voorname Apothecars.

Een been met vijftien open wonden door de Zalf en Pillen van Holloway genezen.

Uittreksel uit eenen brief van Mejufvrouw Sahra Eastment te Haselburg bij Crewkerne gedagteekend 16 Januarij 1850 aan den Professor HOLLOWAY. Mijnheer, omtrent zes jaar geleden vertoonden zich aan mijn linker been, kenteekenen van Koningszeer, en eenigen tijd daarna kreeg ik 15 open wonden in den omtrek van den enkel. Vier maanden lang was ik in het hospitaal te Cheltenham alwaar men mijn been voor ongeneesbaar verklaarde, van daar kwam ik in het hospitaal van Kings College; ook daar slaagde men niet, en ik was genoodzaakt als eene kreupele naar huis terug te keeren. In dien toestand begon ik uwe *Zalf* en *Pillen* te gebruiken, door dewelke mijn been thans volmaakt genezen is.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 21 *September.* Van *f* 32 tot *f* 36.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 21 *September.*

Oude Tarwe *f* 7.60 tot *f* 8.30. Nieuwe Tarwe *f* 7.00 tot *f* 7.70. Oude Rogge *f* 5.50 tot *f* 5.80. Nieuwe Rogge *f* 5.50 tot *f* 5.90. Gerst *f* 4.20 tot *f* 4.40. Haver *f* 2.60 tot *f* 3.40. Paardeboonen *f* 4.30 tot *f* 4.40.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 20 September.

		Laagst.koers.	Hoogst.koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$57\frac{1}{8}$	$57\frac{1}{4}$	$57\frac{3}{16}$
Dito Certificaten	3 "	$68\frac{1}{4}$	$68\frac{3}{8}$	$68\frac{5}{16}$
Dito dito	4 "	89	$89\frac{1}{8}$	89
Amortisatie Syndicaat	$3\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
O. I. Leening	4 "	$88\frac{1}{4}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg	"	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Haarlemmermeer	5 "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5 "	$105\frac{3}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	5 "	$105\frac{1}{2}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 "	$96\frac{3}{8}$	—	—
Dito 1840	4 "	$88\frac{5}{8}$	$88\frac{3}{4}$	$88\frac{5}{8}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4 "	$88\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6 "	—	—	—
Certificaten van dito	6 "	$67\frac{5}{16}$	—	—
POLEN, Obligatiën	4 "	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten fl.	250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835	500 "	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £ à	5 pCt.	$12\frac{1}{8}$	$12\frac{1}{4}$	$12\frac{1}{4}$
Dito dito Onbep. Stukken	5 "	$11\frac{7}{8}$	12	
Dito Obligatiën	3 "	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3 "	$33\frac{3}{4}$	34	$33\frac{15}{16}$
Coupons Ardoins		$9\frac{3}{4}$	10	$9\frac{13}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll	5 "	$84\frac{1}{4}$	—	—
Dito	4 "	—	—	—
Dito Metall.	5 "	$77\frac{1}{2}$	—	—
Dito Nieuwe	5 "	$82\frac{1}{4}$	$82\frac{1}{2}$	$82\frac{1}{2}$
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$ "	$41\frac{3}{8}$	$41\frac{1}{2}$	$41\frac{3}{8}$
BELGIE, Banc.	$2\frac{1}{2}$ "	$47\frac{1}{16}$	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	$2\frac{1}{2}$ "	$47\frac{3}{8}$	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5 "	92	—	—
PORTUGAL, te Londen	5 "	$37\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito	4 "	$36\frac{3}{16}$	—	—
VENEZUELA	3 "	$33\frac{1}{2}$	—	—
MEXICO	5 "	$29\frac{3}{8}$	$29\frac{1}{2}$	$29\frac{1}{2}$
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—
Napels Cert. bij L. en B. 5 pCt. 91				

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.